

Сатирическата „Гайда“ на Славейкова се чете на връмето си съ същия въсторгъ, съ който бѣхъ посрѣщати първитѣ трудове на самоука-писателъ. Както казва „Гайдата“ на Славейкова, както казва Славейковъ въ „Гайдата,“ бѣше станѣла обикновенна приказка. Помнж, че нашитѣ училили ни давахъ по нѣкога като образци отъ книжнината и нѣща не само отъ „Смѣсната Китка“ на Славейкова, но отъ и неговата „Гайда“ първенъ листъ сатирически, сѣтнѣ—за наука и забава.

Никога и нийдѣ съ такъва сатира не сж бивали бичувани нашитѣ общественни пороци, грѣкоманиитѣ на нѣкои българи, слабоститѣ къмъ грѣцкитѣ моди, поползновенията на по-новитѣ ни чорбаджии къмъ властолюбие и голѣмство, даже къмъ ламтенѣе за грѣцизмъ, безпжтното поведение и не твърдѣ безукоризненний животъ на грѣцкитѣ владиици.

Издателъ и ступанинъ на „Гайдата“ бѣше Иванъ Дочковъ, скромнен работникъ и прѣлеженъ печатаръ. Именно тѣзи „Гайда“ послужи отпослѣ въ 1869 година да се прѣобърне и да стане „Право,“ което излазя до 1873 г. когато то бѣше спрѣно отъ турското правителство. Иванъ Найденовъ, тогавашенъ неговъ издателъ, искара слѣдъ „Право“ отгорѣ си позволение за „Напрѣдѣкъ.“

На 1865 г. почна да излазя **Врѣме**—вѣстникъ седмиченъ, подъ редакцията на Т. С. Бурмовъ. В. „Врѣме“ е продължавалъ съвѣстно да се бори за народно-черковни права и може да се каже, че първи възстанж противъ кроежа за изважданѣе българскитѣ училища изъ общински рѣцѣ, или както се казваше тогазъ „противъ потурчванѣето“ имъ. Думата ни е за онуй прѣобразование, което поиска да направи Митхатъ Паша въ бѣлг. училища, прѣобразование, на което проектътъ се напечата въ „Турция“ и главния пунктъ на което бѣше, мюсюманчета и християнчета да се учѣтъ наедно, защото „като сѣдѣли върху иститѣ чиновѣ“ и приемали наедно отъ рѣцѣтѣ на началството благодарѣнията на едно твърдо образование дѣцата отъ една и сжщата земя, раздѣлени само по вѣра щѣли да се научѣтъ да се обичѣтъ помежду си. Покойний Хаджи Иванчо Пенчовичъ бѣше нареклъ тая мѣрка (въ „Тюрки“) истинно благодарѣние за българитѣ и мюсюманитѣ, като прилагаше, че малцина бѣлгари не биле съгласни съ туй прѣобразование.

Съ доблестъ вѣстникъ „Врѣме“ възстанж противъ туй благодарѣние. Той не знае кой е този Х. Иванчо, вѣроятно ще е нѣкой бѣлгаринъ, чиновникъ при Митхатъ Паша. Въ всѣки слвчай малцина отъ бѣлгаритѣ мислѣтъ като него.